

DARE

Depolarisation Activism for
Resilient Europe

DARE to Care: Preduzetništvo & Samozapošljavanje

Autor: Tanja Raič Tarčuki

Croatian Education and Development
Network for the Evolution of
Communication - HERMES
Croatia

Kreisau-Initiative
Kreisau Initiative e.V.
Germany

Open Communication
Serbia

TRANSFORM
Sweden

Western Balkans
Network
Bosnia-Herzegovina

**Co-funded by
the European Union**

Ovaj projekat sufinanciran je sredstvima Evropske komisije. Stavovi i sadržaj nastavnih planova isključiva su odgovornost njihovih autora i ne odražavaju stavove Evropske komisije ili implementacijskih organizacija. Evropska komisija nije odgovorna za bilo kakve posljedice koje proizlaze iz ponovne upotrebe ove publikacije.

Preduzetništvo i samozapošljavanje

O projektu

Inicijativa 'DARE - Depolarization Activism for Resilient Europe' ('Aktivizam za depolariziranu i snažnu (otpornu) Evropu') pokrenuta je sa ciljem stvaranja prostora za kritički pristup učenju te dijalog usmjeren na mlade i njihov aktivizam u području savremenih izazova kao što su polarizacija, radikalizacija, mentalno zdravlje te kršenja ljudskih prava. Obrazovni materijali projekta DARE nastoje ojačati aktivno stanovništvo i evropske vrijednosti te promovirati i osnažiti glasove mladih i njihov građanski angažman. Za više informacija pogledajte internet stranicu projekta: www.depolarisation.eu

Teme

- 'DARE to Care' (igra riječi, 'Usudi se mariti') tema - primjer mlade osobe motivirane za pokretanje posla koji voli raditi – samozapošljavanja mlade djevojke koja (sa grupom prijatelja) pokreće vlastiti posao u uslovima visoke nezaposlenosti mladih i iseljavanja.

Kontekst

Nezaposlenost je savremeni izazov koji pogađa mlade širom svijeta. Bez obzira na geografski položaj ili razvijenost zemlje, mnogi se mladi ljudi osjećaju obeshrabreno kada shvate da, umjesto meritokracije, pri zapošljavanju često pobjeđuju korupcija i nepotizam. Uz navedeno, danas je norma još uvijek tražiti posao u postojećoj firmi ili na tržištu, umjesto da ga osoba stvori sama za sebe, a možda čak i za druge.

Zbog toga smo odabrali prikazati primjer mlade žene koja se suočava sa izazovima zapošljavanja u jednoj od birokratski i razvojno najsloženijih zemalja u Evropi, Bosni i Hercegovini. Ona je primjer proaktivnosti uprkos svim preprekama i služi kao inspiracija mladima da razmisle o vlastitim strastima u životu. Bez obzira na to ima li neko sklonosti prema samozapošljavanju ili karakterom naginje tradicionalnom obliku zapošljavanja, ova će lekcija ohrabriti mlade da razmotre različite karijerne mogućnosti i svjesno pristupe svojoj profesionalnoj budućnosti.

Ciljevi

- suprotstaviti se apatiji i osjećaju beznađa prilikom ulaska na tržište rada i uopšteno po pitanju nezaposlenosti;
- ohrabriti znatiželju i razmišljanje van okvira kada su u pitanju karijerne mogućnosti i različiti načini kreiranja vlastitih prilika;
- uvidjeti važnost jasnoće poimanja vlastite ličnosti i vrste karijere koju osoba želi imati.

Ishodi učenja

Na kraju časa učenici će moći:

- raspravljati o vještinama i kompetencijama koje bi dobar radnik trebao imati ili razvijati;
- usporediti životne stilove osobe koja je samozaposlena i osobe koja je zaposlena u tradicionalnom okruženju (i tako otkriti vlastite sklonosti tj. naginju li samozapošljavanju ili radu za druge)

Materijal i oprema

---

laptop
projektor
zvučnici
internet/Wi-Fi
flipchart blok i markeri za grupni rad

Trajanje

---

45 minuta (jedan školski čas)

Tok nastavnog časa

Bez posebnog uvoda nastavnik najavljuje gledanje kratkog videozapisa.

Gledanje videozapisa DARE to Care: Samozapošljavanje (5 minuta)

Reproducirajte videozapis učenicima: <https://youtu.be/kyWsCW6WXhM>

Kratka rasprava o videozapisu (10 minuta)

Korisna pitanja za istraživanje, razmatranje i daljnje razmišljanje:

- Šta vas je impresioniralo u ovom videozapisu?
- Imate li možda primjer iz svoje zajednice ili okruženja da je neko odlučio uzeti stvar u svoje ruke i pokrenuo vlastiti posao?
- Jeste li ikada razmišljali o tome da napravite nešto slično?
- Koje su glavne razlike između životnih stilova samozaposlene osobe i osobe koja radi ono što voli, ali za nekog drugog? (na primjer, neredovni prihodi ili više razine stresa moguće su kod samozapošljavanja, no prednost je u slobodi upravljanja vremenom, radnim mjestom, izborom saradnika itd.)

“Moje sklonosti” – grupni rad (30 minuta)

Nasumično rasporedite učenike u četiri grupe. Svaka grupa treba imati jedan flipchart papir i markere za izradu prezentacije. Svaka grupa dobiva drugačiji zadatak za istraživanje. Nakon istraživanja, učenici moraju pripremiti kratku prezentaciju. Za to imaju 10-15 minuta na raspolaganju. Prezentacije trebaju trajati oko 3 minute. (Plakati koje izrade trebali bi govoriti sami za sebe.)

Zadatak svake grupe je istražiti na internetu i pripremiti kratku prezentaciju o:

- Grupa#1 treba istražiti i navesti sve prednosti samozapošljavanja
- Grupa#2 treba istražiti i napraviti popis svih nedostataka samozapošljavanja
- Grupa#3 treba nabrojati sve vještine koje samozaposleni profesionalci trebaju imati da bi bili uspješni
- Grupa#4 treba nabrojati vještine koje su potrebne tradicionalno zaposlenim profesionalcima da bi bili 'dobri zaposlenici'

“Moje sklonosti” – grupni rad (nastavak)

Može se očekivati da će se na popisima svih grupa naći: komunikacijske vještine, ustrajnost, motivacija, vještine pregovaranja, uvjerljivost, kreativno razmišljanje, vještine međuljudskih odnosa, profesionalizam, snažna radna etika, timski rad i saradnja, kritičko razmišljanje i rješavanje problema, kvalitetno upravljanje vremenom, samosvijest itd.

Grupe će prezentovati svoje rezultate (do 3 min po grupi) koji će ih istovremeno ohrabriti na razmišljanje i autorefleksiju. Nastavnik može postaviti i dodatna pitanja o njihovim osobinama i sklonostima prema ili samozapošljavanju ili tradicionalnom odabiru posla itd.

Izvori

- Projekat DARE, nastavni planovi, dodatni materijali i videozapisi koji se nalaze se na internet stranici projekta: www.depolarisation.eu ili www.resilienteurope.eu

Adaptacija aktivnosti za nastavu na daljinu

Ovaj se nastavni plan u potpunosti može realizovati online (za rad u grupama potrebno je stvoriti sobe za pojedinačne sastanke).

Vrednovanje

Jedan od načina provjere učenikova razumijevanja ključnih pojmova raspravljenih tokom časa je domaća zadaća.

Ideje za domaću zadaću

- Izaberite jedan od dva ponuđena zadatka (idealno bi bilo kada bi učenici na idućem času imali priliku predstaviti svoje poslovne planove/motivacijska pisma kolegama te dobiti konstruktivne povratne informacije i podršku):
  - Osmislite jednu poduzetničku ideju (npr. rješenje za neki problem) i isplanirajte pokretanje posla na temelju te ideje; osmislite kako bi taj proces izgledao i izradite mali poslovni plan;
  - Odaberite idealan posao koji jednog dana želite raditi i napišite motivacijsko pismo kojim se prijavljujete za taj posao. Razmislite o vještinama i iskustvima koje biste mogli steći i izgraditi kako biste se približili dobivanju tog posla, razvijajući svoje kompetencije tako da budete najbolji kandidat za taj određeni posao (za x godina).
- Samostalno ili u malim grupama raspravite/razmislite o:
  - Postoji li nešto što mislite da biste mogli napraviti ili pružiti, a što bi drugi ljudi platili? Biste li jednoga dana tu uslugu/proizvod mogli pretvoriti u vlastiti posao?
  - Biste li angažovali neke od svojih kolega da vam se pridruže u pokretanju tog posla? Šta mislite da je najvažnije za profesionalni uspjeh?